

Letnik 1917.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CCXX. — Izdan in razposlan 13. dne decembra 1917.

Vsebina: (Št. 476 in 477). 476. Ukaz o porabljanju zaseženega lanenega semena. — 477. Ukaz o porabljanju kolkovnih znank za plačevanje pristojbin od voznih listin.

476.

Ukaz trgovskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 11. decembra 1917. l.

o porabljanju zaseženega lanenega semena.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

Ministrstveni ukaz z dne 20. decembra 1916. l. (drž. zak. št. 419) se razveljavlja in nadomešča z naslednjimi določili:

§ 2.

Vse zaloge lanenega semena, kar jih je v tuzemstvu in kar jih priraste na novo, so zasežene. To ima učinek, da se zaseženo laneno seme ne sme niti porabljati, podelovati, pokladati, niti prostovoljno ali prisilno prodati, tudi ne kupovati, ako se ne ukrenejo drugi zaukazi v tem ukazu ali s posebnimi ukazili trgovskega ministrstva v porazumu s poljedelskim ministrstvom.

Kupne in dobavne pogodbe o lanenem semenu, ki še niso izpolnjene, preden dobi ta ukaz moč, so brez moči, kolikor nasprotujejo predpisom tega ukaza.

Pravica zahtevati izpolnitev ali odškodnino zaradi neizpolnjene pogodbe se ne more uveljavljati.

Zahteve zaradi neizpolnjene pogodbe, ki so nastale pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, ostanejo neizpremenjene; toda kupec ne more zahtevati izpolnitve, temveč le odškodnino.

§ 3.

Ne gledé na zasego smejo podjetniki kmetijskih obratov, ki so bili nasejali lan in imajo torej laneno seme, porabiti za svoj gospodarski obrat:

- a) za setev v spomladi 1918 potrebne množine lanenega semena, kojih največjo izmero določi poljedelsko ministrstvo, zashčavši pristojne kmetijske glavne korporacije, toda z zglasitvijo v vprašalni poli Avstrijskega središča za lan d. dr. (§ 9);
- b) od zadnjega lanu, ki se podaja pri snaženju, do 15 odstotkov za prihodnjo setev zglašene množine semenja; prepovedano je ga prepuščati drugim za plačilo ali tudi brezplačno.

Posameznim kmetovalcem puščeni zadnji lan je iztiskavati po občinah v mlinih za olje, ki jih je za to določila vojna zveza industrije za olje in mast. Zbiranje zadnjega lanu in kvotno porazdelitev iz njega dobljenih izdelkov (lanenega olja in lanenih krovajcev) udeleženi kmetovalcem mora oskrbeti pristojna občina.

§ 4.

Takim kmetijskim obratom, ki ne morejo zalagati svoje potrebščine semenja iz svojega pridelka (§ 3) ali ki hočejo, da se menja seme, porabljeni semenje tujega pridelka, je odkazati množino lanenega semenja, ustrezajočo površini, ki jo posejejo, po njihovi zahtevi v vprašalni poli Avstrijskega središča za lan d. dr. po ceni, ki jo določi poljedelsko ministrstvo.

§ 5.

Iz vseh zaseženih zalog je najprej založiti potrebščino semenja za setev leta 1918. Ostali ostanek je najprej ločiti po semenju in lanu za olje in za seme ne pripravne množine izročiti v podelovanje v laneno olje, porabljanje za setev pripravnih množin pa se pridržuje porazumni določitvi poljedelskega ministrstva in trgovinskega ministrstva. Za prevzemanje zaseženega lanenega semenja je določeno Avstrijsko središče za lan d. dr. To središče je dolžno zaseženo laneno seme kupiti in prevzeti. Nadalje mu je poverjen popis zalog in neposrednje odkazovanje semenja kmetovalcem, ako se ne odkazuje v zmislu naslednjega določila s posredovanjem drugih mest. V tem primeru mora Avstrijsko središče za lan d. dr. dati semenje na razpolaganje tem mestom po izročilni ceni, ki jo določi poljedelsko ministrstvo.

§ 6.

Kmetijske korporacije, zlasti take, ki se bavijo posebno s pospeševanjem sejanja lanu, more poljedelsko ministrstvo porazumno s trgovinskim ministrstvom določiti za razdeljevanje semenja kmetovalcem.

V teh primerih se mora Avstrijsko središče za lan d. dr. sporazumeti s temi korporacijami, da se prideli pripravno semenje, toda s semenjem prevzamejo te korporacije tudi jamstvo za pravilno porabo izročnega lanenega semenja v zmislu ukaza ter kontrolo o dejanski izvršitvi setve po udeleženi kmetovalcih.

V takih primerih se vrši tudi vsaka vrsta obračuna blaga in pristojbine za zavarovanje vreč le med Avstrijskim središčem za lan d. dr. in dotično kmetijsko korporacijo.

V vseh drugih primerih mora Avstrijsko središče za lan d. dr., izbiraje pripravno semenje, se posluževati strokovnjaškega sveta deželnih

kulturnih svetov, oziroma, kjer jih ni, kmetijskih družb.

Gledé ugotovitve primerne kakovosti lanu za seme, ki se izroči kmetovalcem za setev, si mora Avstrijsko središče za lan dobiti potrebno gotovost. Za to so poklicani nastopni zavodi:

c. kr. kontrolna postaja za semena na Dunaju,

kontrolna postaja za semena osrednjega kolegija deželnega kulturnega sveta za kraljevino češko v Pragi,

moravska kmetijska deželna poskuševalnica v Brnu,

kmetijsko-kemijska deželna poskuševalna postaja in kontrolna postaja za semena v Gradcu,

kmetijsko-kemijska poskuševalna postaja in kontrolna postaja za semena v Mariboru ob Dravi,

deželna poskuševalnica in preiskovalnica za živila vojvodine Koroške v Celovcu,

kmetijsko-kemijska poskuševalnica v Ljubljani,

kmetijsko-kemijska poskuševalnica in preiskovalnica za živila dežele predarelske v Bregencu,

agrikulturno-botaniška deželna poskuševalna postaja v Levovu in

kmetijska poskuševalna postaja na c. kr. jagelonskem vseučilišču v Krakovu.

§ 7.

Dovoljeno je izmenjavati semenje lastnega pridelka med samopreskrbniki. Da se pa omogoči kontrola razdeljevanja semenja po Avstrijskem središču za lan d. dr. tudi v teh primerih, je to navesti v vprašalnih polah, ki jih je izdalo središče za popis zalog in potrebščine, z navedbo izmenjane množine in natančnega naslova tistega, s katerim se je menjalo.

§ 8.

Kdor je prejel laneno seme za sejanje s tem, da se mu je pustilo iz lastnih zalog ali da se mu je odkazalo, je dolžen posejati ga; ako bi bil zadržan to storiti, mora to priglasiti Avstrijskemu središču za lan d. dr. nemudoma po nastopu zapreke in imeti dotično množino semenja pripravljeno, da se drugače razpolaga z njo.

Da se semenje porabi v redu, nadzoruje komisija za pridelke. Vrhutega ima Avstrijsko središče za lan d. dr. pravico se prepričati po svojih organih ali po javnih organih (§ 6), ki se mu dadó na razpolaganje, ali se je izpolnila dolžnost sejanja.

§ 9.

Posestnik lanenega semena je dolžen zglasti ga z vpisom v vprašalne pole, ki jih izda Avstrijsko središče za lan d. dr., in mu ga prodati po prevzemni ceni (§ 10), kolikor ni izvzeto od zasege (§ 3). Nadalje je dolžen poslati Avstrijskemu središču za lan d. dr. na zahtevanje enega ali več poprečnih poskusov, da se preskusi blago. Končno je dolžen blago stvarno hraniti in dobro ravnati z njim dotlej, da se prevzame ali poseje.

§ 10.

Prevzemna cena znaša 130 K za 100 kg lanenega semena čiste teže, loko na železniško postajo, ki je najbližnja kraju skladališča zalog, eventualno k zbiralnici komisijonarja Avstrijskega središča za lan d. dr., ako leži ugodnejše zanj. Ta cena se umeva za zdravo, suho, trgovinsko običajno snaženo blago. Za snaženo prima laneno seme za sejanje, ki je pripravno za setev brez dodatnega snaženja, se dovoljuje priklad 20 K, torej 150 K za 100 kg, za tako blago, ki ga je potrdila komisija za pripoznavanje semenja, ki jo je poklicalo poljedelsko ministrstvo za izvajanje pripoznalnega postopanja, se dovoljuje 10 K nadaljnjega priklada za 100 kg.

Komisije za pripoznavanje semenja, ki so v prvi vrsti pooblašene za pripoznavanje, so navedene v razglasu poljedelskega ministra z dne 12. julija 1917. l. (drž. zak. št. 293).

Plača se pri lanu za olje takoj po prevzetju; pri semenu za sejanje je plačati osnovno prevzemno ceno takoj ob prevzetju, priklade pa po izvršeni preskušnji.

Ako se o višini cene za blago, ki ne ustreza gornjim zahtevam, ne doseže dogovor med strankami, jo določi v okviru prevzemne cene, privzemši stranke, okrajno sodišče, v čigar okolišju je blago, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence. V tem primeru mora Avstrijsko središče za lan d. dr. ob prevzetju začasno v gotovini plačati ceno, ki jo je ponudilo. Predlog za sodno določitev prevzemne cene se mora vložiti na okrajnem sodišču, sicer je izključen, v 30 dneh od dne, katerega je Avstrijsko središče za lan d. dr.

obvestilo stranko o višini prevzemne cene. Odločba okrajnega sodišča se more v osmih dneh izpodbijati z rekurzom. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora stroške postopanja povrniti ena izmed strank ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svobodnem preudarku. Dolžnost dobave se ne odlaga s sodnim postopanjem.

§ 11.

Železnice ali parnoplovstvena podjetja smejo sprejemati pošiljatve lanenega semena v prevoz le tedaj, ako je voznim listinam za vsako pošiljatev pridejano prevozno potrdilo, ki ga je izdalo Avstrijsko središče za lan d. dr. po priloženem vzorcu.

Za pošiljatve vojaške uprave, za pošiljatve iz carinskega inozemstva, iz Ogrskega, iz Bosne in Hercegovine, ni treba takih prevoznih potrdil.

§ 12.

Ako se posestnik brani prodati svoje zasežene zaloge lanenega semena Avstrijskemu središču za lan d. dr., mora politično oblastvo prve stopnje, v čigar okolišju so zaloge, razsoditi o dolžnosti, da se oddadó zaloge in, ako treba, odrediti, da se prisilno odvzamejo na posestnikove stroške.

Razsodba ima moč zoper vsakega, ki ima pravice do zalog.

§ 13.

Ako se prisilno odvzamejo zaloge, je odbiti 10 odstotkov od prevzemne cene. Ako posestnik ali njegovo bivališče ni znano ali ako naj služi cena za zadostitev zahtev tretjih oseb iz stvarnih pravic, je vrednost blaga položiti na sodišču.

Prisilno odvzete zaloge mora njih zadnji posestnik brezplačno hraniti in stvarno ohraniti dotlej, da se odpeljejo.

§ 14.

Avstrijsko središče za lan d. dr. mora laneno seme, ki ga je izročiti v podelovanje (§ 5), ločeno po lanu za olje in lanu za sejanje, po ceni lastnih stroškov prepustiti Avstrijskemu središču za olje in mast d. dr., ki je dolžno prevzeti to laneno seme in ga odkazati tistim izdelovalcem

olja, ki mu jih oznameni vojna zveza industrije za olje in mast.

Dobljeno laneno olje razdeljuje porabnikom vojna zveza industrije za olje in mast z odobrenjem trgovinskega ministrstva (§§ 2 in 14 ministrstvenega ukaza z dne 8. aprila 1916. l. [drž. zak. št. 94]) in ustanavlja ceno, po kateri jim mora avstrijsko središče za olje in mast d. dr. oddajati laneno olje.

Oljčne kravajce mora avstrijsko središče za olje in mast d. dr. izročati središču za krmila po ceni, ki jo določi poljedelsko ministrstvo v porazumu s trgovinskim ministrstvom.

§ 15.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju dolžnosti, ustanovljenih v njem,

kaznuje politično oblastvo prve stopnje na denarju do 20.000 kron ali z zaporom do 6 mesecev, ako ta dejanja ne spadajo pod strožjo kazen. Te kazni se morejo nalagati tudi druga poleg druge. Vrh tega se more izreči, da zapadejo tiste množine, na katere se nanaša kaznivo dejanje, in, ako se stori prestopke v izvrševanju obrti, tudi izguba obrtne pravice.

§ 16.

Ta ukaz dobi moč dne, katerega se razglasi.

Toggenburg s. r.

Banhans s. r.

Schauer s. r.

Wimmer s. r.

Wieser s. r.

Silva-Tarouca s. r.

Prevozno potrdilo

za laneno seme.

Pošiljačevo ime

v ima pravico poslati

.....kg lanenega semena,

in sicer v času od do

od (ime pošiljalne postaje)

v (ime namembne postaje)

po železnici ali parniku na naslov (prejemnikovo ime in stanovanjsko)

..... v

....., dne 19.. l.

Avstrijsko središče za lan d. dr.

To potrdilo je trpežno pridejati vozni listini.

Da je potrdilo pridejano, je zaznamovati v vozni listini.

Potrdilo naj odvzame namembna postaja.

477.**Ukaz ministrstva za železnice in
finančnega ministrstva v porazumu
s pravosodnim ministrstvom z dne
12. decembra 1917. l.****o porabljanju kolkovnih znamk za plačevanje
pristojbin od voznih listin.**

V § 12 ministrstvenega ukaza z dne 27. sep-
tembra 1916. l. (drž. zak. št. 338) do 31. dne

decembra 1917. l. dopuščeno porabljanje s kol-
kovnimi znamkami dodatno kolkovanih voznih
listov ali prevoznice se podaljšuje do 31. dne de-
cembra 1918. l.

Wimmer s. r.

Banhans s. r.